

У Х В А Л А

ПЕРШОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ ПЕРШОГО СЕНАТУ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження в справі за конституційною скаргою громадянки України Бойко Олександри Яківни щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів абзаців першого, другого частини четвертої статті 42, абзацу першого пункту 4³ розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“

м. К и ї в
13 вересня 2018 року
№ 280-1(І)/2018

Справа № 3-317/2018(4298/18)

Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України в складі:

Гультай Михайло Мирославович – секретар колегії,
Головатий Сергій Петрович – доповідач,
Колісник Віктор Павлович,

розглянула питання щодо відкриття конституційного провадження в справі за конституційною скаргою громадянки України Бойко Олександри Яківни щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів абзаців першого, другого частини четвертої статті 42, абзацу першого пункту 4³ розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49–51, ст. 376) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Головатого С.П. та дослідивши матеріали справи, Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Громадянка України Бойко Олександра Яківна як суб'єкт права на конституційну скаргу (далі – Заявниця) на підставі статті 151¹ Конституції України звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 18/4298-358 від 22 серпня 2018 року):

1) перевірити приписи абзаців першого, другого частини четвертої статті 42, абзацу першого пункту 4³ розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV зі змінами (далі – Закон № 1058–IV) на відповідність частині третій статті 22 Конституції України;

2) дати офіційне тлумачення частини третьої статті 22 Конституції України в аспекті питань: чи правомірною є відмова судів у задоволенні позову на підставі Закону № 1058–IV; чи передбачає Конституція України право громадян на „справедливу пенсію“.

1.1. Абзаци перший, другий частини четвертої статті 42 Закону № 1058–IV містять такі приписи:

„4. У разі якщо застрахована особа після призначення пенсії продовжувала працювати, перерахунок пенсії проводиться з урахуванням не менш як 24 місяців страхового стажу після призначення (попереднього перерахунку) пенсії незалежно від перерв у роботі. Перерахунок пенсії проводиться із заробітної плати (доходу), з якої обчислена пенсія.

За бажанням пенсіонера перерахунок пенсії проводиться із заробітної плати за періоди страхового стажу, зазначені в частині першій статті 40 цього

Закону, із застосуванням показника середньої заробітної плати (доходу), який враховувався під час призначення (попереднього перерахунку) пенсії”.

1.2. Відповідно до приписів абзацу першого пункту 4³ розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону № 1058–IV пенсії, призначені відповідно до цього закону до набрання чинності Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій“, з 1 жовтня 2017 року перераховуються із застосуванням середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, обчисленої як середній показник за 2014, 2015 та 2016 роки із застосуванням величини оцінки одного року страхового стажу в розмірі одного відсотка.

2. Із долучених до конституційної скарги матеріалів випливає, що Заявниця з 1 червня 2002 року отримує пенсію за віком на пільгових умовах, призначену їй відповідно до Закону України „Про пенсійне забезпечення“ від 5 листопада 1991 року № 1788–XII зі змінами (далі – Закон № 1788–XII).

Після призначення пенсії Заявниця продовжувала працювати, тому управління Пенсійного фонду України у місті Черкасах (далі – Управління) упродовж 2004–2017 років відповідно до чинного на той час законодавства України та на підставі відповідних заяв Заявниці здійснювало перерахунок призначеної пенсії з урахуванням набутого нею стажу та змін розміру заробітної плати.

Управління 1 жовтня 2017 року на виконання приписів Закону № 1058–IV здійснило перерахунок призначеної Заявниці пенсії із застосуванням коефіцієнта заробітної плати в розмірі 1,32128 та коефіцієнта страхового стажу в розмірі 0,43583.

Заявниця 27 листопада 2017 року звернулася до Управління із заявою про перерахунок призначеної пенсії відповідно до раніше встановлених розмірів коефіцієнтів, а саме коефіцієнта заробітної плати у розмірі 1,57752, розрахованого під час перерахунку пенсії за її заявою від 25 червня

2004 року, та коефіцієнта страхового стажу в розмірі 0,58838, розрахованого під час перерахунку пенсії за її заявою від 2 липня 2012 року.

Управління 13 грудня 2017 року відмовило Заявниці в такому перерахунку (лист № 20678/02), вказавши, що коефіцієнти страхового стажу та заробітної плати визначені відповідно до вимог національного законодавства.

Заявниця в січні 2018 року звернулася до Черкаського окружного адміністративного суду з адміністративним позовом, у якому просила визнати неправомірними дії Управління щодо відмови в здійсненні перерахунку пенсії відповідно до раніше встановлених розмірів коефіцієнтів страхового стажу й заробітної плати та зобов'язати Управління здійснити такий перерахунок з 1 жовтня 2017 року.

Черкаський окружний адміністративний суд 28 лютого 2018 року в задоволенні адміністративного позову відмовив. У своєму рішенні суд першої інстанції, посилаючись, зокрема, на приписи Закону № 1058–IV, роз'яснив порядок розрахунку коефіцієнта страхового стажу, а також зазначив, що „коефіцієнт заробітної плати не є сталою величиною, а розраховується заново кожного разу при перерахунку пенсії у зв'язку зі змінами розміру заробітних плат... У зв'язку зі змінами в законодавстві розмір пенсійної виплати позивача з 01.01.2018 складає 2522,74 грн. натомість до жовтня 2017 року становив 1654,41 грн... Зменшення коефіцієнту заробітної плати виникло у зв'язку зі змінами розміру заробітної плати позивача та змінами розміру середньої заробітної плати (доходу) в Україні“.

Заявниця оскаржила рішення Черкаського окружного адміністративного суду від 28 лютого 2018 року до суду апеляційної інстанції.

Київський апеляційний адміністративний суд 24 травня 2018 року, вказавши на правомірність дій Управління, постановив апеляційну скаргу

Заявниці залишити без задоволення, а рішення Черкаського окружного адміністративного суду від 28 лютого 2018 року – без змін.

Заявниця звернулася до Верховного Суду з касаційною скаргою на ухвалені в її справі судові рішення.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду ухвалою від 27 червня 2018 року, керуючись пунктом 2 частини п'ятої статті 328 та пунктом 1 частини першої статті 333 Кодексу адміністративного судочинства України, відмовив Заявниці у відкритті касаційного провадження на підставі того, що касаційна скарга Заявниці була подана на судові рішення, що не підлягають касаційному оскарженню.

3. На обґрунтування своєї позиції щодо неконституційності приписів Закону № 1058–IV, які є предметом оспорювання, Заявниця наводить юридичні позиції Конституційного Суду України, посилається на Перший Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, порівнює постанову Верховного Суду України від 10 грудня 2013 року в справі № 21-348a13 із постановою суду апеляційної інстанції, що її ухвалено в справі Заявниці.

Заявниця стверджує, що суд апеляційної інстанції порушив її „право на перспективу справедливої пенсії, застосувавши національний закон у супереч положенням Конституції України“, та зазначає, що відмова суду апеляційної інстанції в задоволенні її позову не узгоджується з положеннями Конституції України, насамперед з її статтями 21, 46, 64.

Заявниця вважає, що зменшення розміру пенсії внаслідок застосування під час її перерахунку знижених коефіцієнтів заробітної плати та страхового стажу спричинило порушення її права власності.

4. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження в справі, Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить з такого.

4.1. Аналіз змісту конституційної скарги свідчить про незгоду Заявниці з рішеннями судів у її справі. Заявниця не навела обґрунтування невідповідності статті 22 Конституції України приписів абзаців першого, другого частини четвертої статті 42, абзацу першого пункту 4³ розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону № 1058–IV, що вказує на недотримання вимоги пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Водночас Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України вважає за необхідне зазначити, що зміна механізму нарахування/перерахування певних видів соціальних виплат не є звуженням змісту та обсягу гарантованого Конституцією України права на соціальний захист.

4.2. Заявниця у конституційній скарзі посилається на статті 21, 46, 64 Конституції України, проте не порушує питання про перевірку приписів Закону № 1058–IV, які є предметом оскарження, на відповідність цим статтям.

4.3. Заявниця просить дати офіційне тлумачення частини третьої статті 22 Конституції України. Однак Заявниця не є належним суб'єктом звернення до Конституційного Суду України з клопотанням щодо офіційного тлумачення приписів Конституції України. Відповідно до статті 150 Конституції України питання щодо офіційного тлумачення приписів Конституції України Конституційний Суд України розглядає виключно за конституційним поданням, перелік суб'єктів права на яке визначено цією статтею.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження в справі за пунктами 1, 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб'єктом; неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147,150, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“ та відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження в справі за конституційною скаргою громадянки України Бойко Олександри Яківни щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів абзаців першого, другого частини четвертої статті 42, абзацу першого пункту 4³ розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV зі змінами на підставі пунктів 1, 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб’єктом; неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Першої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ПЕРША КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**